

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 19 augustus 2010

MEDITATIE

Een liefdevolle vraag

Bovenstaande woorden staan in de Spreuken van Salomo, de wijze koning van Israël. Er is nog nooit zo'n wijze koning geweest als hij. Dat blijkt wel uit zijn Spreuken. Het staat vol wijze lessen, waarschuwingen, vermaningen en liefdevolle nodigingen.

In de woorden van onze overdenking richt hij zich tot jonge mensen, zijn leerlingen. Ernstig en liefdevol spreekt hij ze aan met: 'Mijn zoon'. We mogen ook zeggen: 'Mijn dochter'. Salomo geeft ze een wijze raad. Hij nodigt ze en spoort ze aan: 'Geef mij uw hart.' Het is niet alleen koning Salomo die deze woorden spreekt. Hier is de Meerdere Salomo, Die tot ons spreekt in het gewaad van Zijn Woord. Het is de Heere, Die deze vraag stelt, liefdevol, ernstig en welmenend. Hij daalt zo laag af tot een verloren en verdorven Adams geslacht, met de vraag: 'Geef Mij uw hart.' Niemand wordt uitgezonderd. Van jong tot oud en van klein tot groot, we worden allemaal geroepen en genodigd: 'Mijn zoon, geef Mij uw hart.'

Mijn zoon, geef Mij uw hart...

Spreuken 23: 26a

Ja maar, zijn wij dan Gods kinderen als Hij ons aanspreekt met: 'Mijn zoon?' Ja en nee. Door onze schepping wel, maar ... door onze diepe bondsbreuk in het paradijs, onze zonde en opstand tegen God niet meer. Van nature zijn we kinderen des tooms die in het rijk Gods niet kunnen komen, tenzij wij van nieuws geboren worden (Dooptformulier). En zulken, die liggen onder de vloek en de toorn Gods, worden genodigd: 'Mijn zoon, geef Mij uw hart.' Het zou ons moeten verbreken, het zou ons moeten verootmoedigen ...

Wat bedoelt de Heere als Hij vraagt: 'Geef Mij uw hart?' Wat een hart is, weten we. Ons hart is het belangrijkste orgaan van ons lichaam, het centrum, het middelpunt van ons leven. Als wij ons hart aan iemand geven, dan geven wij alles weg. Dan krijgen we de ander

lief. Dan geven we niet iets aan die ander, maar dan geven we ons zelf. De Heere vraagt om ons hart, niet iets van ons, niet een beetje van ons, niet een half leven van ons, maar ... ons hele leven. Hij vraagt niet ons hoofd, niet onze hand, niet onze mond, niet onze voeten, maar ons hárt. Het is Hem om ons hart te doen. En als Hij ons hart mag krijgen, dan krijgt Hij alles, want het hart stuwt immers ons bloed naar alle andere delen van ons lichaam.

Maar ... wat betekent het nog meer, als de Heere ons hart vraagt? Dan betekent dat, dat Hij ons hart niet heeft. Wij hebben ons hart in het paradijs aan een ander, de duivel, gegeven, moeden vrijwillig, en daarom is ons aller hart zo boos, zondig en verdorven geworden. Een hart dat onbekwaam is tot enig goed en geneigd is tot alle kwaad (H.C. zondag 3). En zo'n hart, afkerig, vijandig, verloren en verdorven vraagt de Heere in Zijn onbevattelijke zondaarsliefde van eeuwigheid. Weet u waarom dat kan? Deze vraag komt uit het hart van God Zelf. In de stilte van de nooit begonnen eeuwigheid is Hij in Zichzelf bewogen geweest en heeft Hij uit het gevallen mensengeslacht een volk verkoren tot de zaligheid. Hij heeft daarvoor Zijn Zoon gegeven, het Liefste wat Hij had. De Heere Jezus Christus is gekomen om harde harten te openen, zoals het hart van Lydia onder de preek van Paulus in Handelingen 16: *welker hart de Heere heeft geopend, dat zij acht nam op hetgeen van Paulus gesproken werd.* Kan dat nu nog? Ja, dat kan nu nog. Dat moet gebeuren in ons leven, tussen wieg en graf. Het is noodzakelijk op weg en reis naar de allesbeslissende en nooit meer eindigende eeuwigheid. *Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, tenzij dat iemand wederom geboren wordt, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien, Joh. 3:3.* Het zou ons aller gebed moeten zijn en blijven: Neig mijn hart en voeg het saam, tot de vrees van uwe Naam. We kunnen deze vraag die van Godswege tot ons komt niet zomaar naast ons neerleggen.

Inhoud

88e jaargang

Nr. 46

- 1 Een liefdevolle vraag
- 2 Identiteit van het onderwijs (2)
- 3 De Naam: Bijbelstudie over de namen van de Middelaar (32)
- 4 Al wat Hij beloofd heeft... (1)
- 6 De verwachting van de wederkomst (4)
- 7 In goede orde
- 8 Boekennieuws
- 10 Kerknieuws
- 12 Berichten
- 12 Kerkdiensten

Ja maar ... wij kunnen ons hart toch niet aan de Heere geven? Dat is waar. We kunnen het niet. Dat is onze onmacht. En we willen het ook niet. Dat is onze onwil. Maar ... hoe zeggen we dat? Hoe weten we dat? Zeggen we dat alleen met ons verstand? Of ... hebben we dat van de Heere geleerd op de school der genade? De Heere leert Zijn kinderen hun onmacht, maar Hij ontdekt ze ook aan hun onwil. En dat wordt hun tot diepe smart en schuld: 'Zij, die niet hebben gewild...'. Dat gaat de Heere Zijn volk leren als Hij ze bekeert. Hij de grote Gewillige en zij onwillig. En zo brengt Hij ze in verbrokenheid des harten en met een verslagen geest aan Zijn voeten met de innerlijke verzuchting van David uit Psalm 51: 'Herschep mijn hart, en reinig Gij, O Heer', die vuile bron van al mijn wanbedrijven, vernieuw in mij een vaste geest,

en leer mij aan Uw dienst oprecht verbonden blijven. (Ps. 51:5, berijmd) Dat volk krijgt bloed nodig. Het bloed van de Heere Jezus Christus, Gods Zoon, hetwelk wast en reinigt van alle zonden. De Heilige Geest maakt plaats in hun hart voor bloed, het bloed der verzoening, gestreken aan de bovendorpel en zijposten van het hart. Het verzoenende bloed van Christus, dat door Zijn voldoening is aangebracht. Het allesreinigende bloed van Hem, het Lam Gods dat de zonden der wereld wegneemt. Welgelukzalig is dat volk, dat met Asaf mag zeggen: 'Wien heb ik nevens U in de hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde. Bezwijkt mijn vlees en mijn hart, zo is God de Rotssteen mijn harten, en mijn deel in eeuwigheid.' (Ps. 73:25,26).

Aagtekerke, ds. D.W. Tuinier

kelijk aan de slag gaan. Achter de ogenschijnlijk goede planken blijven een paar balken totaal verrot te zijn. De regen heeft z'n werk gedaan. En schimmels de rest. Het verpulverde hout stinkt. Dat valt tegen. Aan de buitenkant zie je niets. Maar van binnen uit is het mis gegaan.

Identiteitsdrager

Ieder van ons weet hoe belangrijk het is de identiteit van de school zorgvuldig te omschrijven en vast te leggen. Toch is dit niet het enige. Zeker zo belangrijk is hoe de medewerkers de grondslag doorvertalen naar de praktijk van alle dag. Elke "bewoner" van de school neemt elke dag gedragingen van de ander waar. Het personeel van de school moet de identiteit uitdragen, voorleven en doorgeven aan de kinderen. Zij doorzien haarscherp of een docent wortelt in de uitgangspunten van de school. Of hij met ernst en eerbied omgaat met Gods Woord en de belijdenis. Of hij in woord en daad laat merken dat we hier geen blijvende stad hebben. Een docent is geen predikant of evangelist. Hij is allereerst vakman. Maar juist vanuit zijn vak-kennis zijn er zoveel raakvlakken met de identiteit. Deze moeten worden benut. Hoe moeilijk ook, maar daar waar kinderen praktisch principiële voorbeelden vanuit het vak meekrijgen, zullen ze die niet gauw vergeten. Verder moeten docenten regelmatig proberen het hart van de leerling te raken. Laat het onze bede zijn dat de

2

Identiteit van het onderwijs

Verval van binnenuit

Het huis heeft een verfbbeurt nodig. Alhoewel het geheel er niet eens onaardig uit ziet. Maar de regenkant is minder. Verweerd, bijna kaal soms. Een enkele lat is krom getrokken. Al

eerder is er kit langs gestreken. In twee hoeken druk je met je vinger gemakkelijk in het hout. Hier en daar zal een nieuwe lat of een deel van een balk moeten worden aangebracht. Meer niet.... Totdat we daadwer-

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Wvd. hoofdredacteur:

ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. G.J. van Aalst, Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur:

ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele, Hyacinthenstraat 1, 2161 XN Lisse,
tel. 0252-413800, fax 0252-420471
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten, postbus 608, 3440 AP Woerden, tel. 0348-489900, fax 0348-483599, e-mail: kbgg@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop, postbus 33, 2950 AA Alblisserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties € 0,70 per mm.

Familieberichten € 0,40 per mm.

Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen uiterlijk donderdag in het bezit van de drukker te zijn.

Rouwadvertenties

uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten, postbus 608, 3440 AP Woerden, tel. 0348-489900, fax 0348-483599, e-mail: kbgg@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 11,50 per half aar

(te betalen per 1 april en 1 oktober);

voor het buitenland:

€ 23,- per jaar + extra portiekosten.

Canada \$ 110,-; USA \$ 110,-.

Correspondentie-adres

Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker, 1233 Lef ngwell Av, N.E., Grand Rapids, Michigan, U.S.A. 49505.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Bijbelstudie over de namen van de Middelaar

NAZARENER
OFFERANDE

OPGANG

OPZIENER
PLANT

'...de Opgang uit de hoogte'

Lukas 1:78

Heere daarvoor ook de dagopeningen wil gebruiken. Identiteitsdrager zijn houdt ook in, gezagsdrager zijn. Geen eenvoudige zaak. Overwicht, geen kwestie van autoritaire gezagsuitoefening, maar laten merken en voelen dat God dit gezag heeft gegeven. Om het ten goede, ten nutte van jongeren uit te oefenen. Aan die lijn moeten we vasthouden, anders verzanden we in allerlei discussies. Dan zal een personeelslid niet jagen naar populariteit in de school. Maar juist, vanuit zorg en liefde tot de kinderen, het goede voor hen zoeken.

Praktijk

We mogen niet vergeten dat heel veel docenten, ik zou haast zeggen in stille, misschien onopvallende verbondenheid, vast mogen houden aan de Schrift. En dit ook uitstralen, zonder zich dit zelf misschien zo bewust te zijn. Maar er zijn ook verschuivingen. Het RD van 12 december 2009 heeft er ruimschoots aandacht aan besteed onder de kop "Principes in de praktijk". Een veelheid aan informatie vanuit een onderzoek onder personeel en leerlingen naar de identiteit van reformatorische middelbare scholen. Ik wil er een paar facetten uithalen. Je zou kunnen zeggen één vanuit de kern en één vanuit de periferie. Dus vanuit de pit en de schil. Kernfacet vind ik: "Hoe zien we het kind? Welke bestemming heeft het? Wat is nodig te kennen op de weg die naar de eeuwigheid leidt? Wat moet er met hem of haar gebeuren wil het zijn "Die na kortstondig ongeneugd, mij eindeloos verheugt"? En wat, als het geen eindeloze verheuging zal zijn? Hoe komen we aan de geborgenheid in Christus? We moeten jongeren in liefde wijzen op zondig gedrag. Gewetensvol aanspreken op het alziend oog van de Heere. Natuurlijk kunnen de begrippen wedergeboorte, ellende, verlossing en dankbaarheid niet elke dag aan de orde komen. Maar, laat leerlingen merken dat het een wonderlijke worsteling blijft te mogen weten of we een kind van God mogen zijn. Je leven verliezen om behouden te worden. En als het gaat om de buitenkant? Ik wil niet verzanden in het opsommen van alle mogelijke voorbeelden. Maar, wat kunnen we bezorgd zijn over taalgebruik en leefstijl van de leerlingen. Een hedonistische leefstijl, zo genotzuchtig. Steeds meer. Hoe moeten wij daarop reageren? Zeker eerst door te spiegelen met ons eigen gedrag en taalgebruik. Dat bevaart voor zelfverheffing. Maar zeker ook door de leefwereld van de jeugd te

Zacharias zingt in Lukas 1. De Heere heeft een groot wonder gedaan. Hij gaf de geboorte van Johannes. Dit was onmogelijk. Maar ook hier wordt het waar: wat bij de mensen onmogelijk is, is niet onmogelijk bij God. Verwondering klinkt door in de lofzang van de oude priester. Toch blijft hij niet stilstaan bij de geboorte van zijn zoon. Deze zal de voorloper zijn van de Messias. En om Hém gaat het in de eerste plaats. Hij wordt genoemd met de Naam 'Opgang uit de hoogte'.

We moeten denken aan de opkomst van de zon. Het is een indrukwekkende gebeurtenis aan het begin van een nieuwe dag. Maleachi spreekt er ook van: 'Ulieden daarentegen die Mijn Naam vreest, zal de Zon der gerechtigheid opgaan'. Het werk van de Messias wordt door de naam 'Opgang' verklaard. Na vele donkere eeuwen zal de Zaligmaker worden geboren. Met de opgang van Hem brak de nieuwe bedeling aan. Maar ook de openbaring van Christus aan de ziel wordt aangeduid met de naam 'Opgang'. De duisternis van de zonde wordt ingeleefd als de Heere komt met de ontdekkende bediening van Zijn Geest. Hoe kan de donkerheid van zonde en schuld ooit worden verdreven? Bent u bezet met deze vraag? Weet dat voor het licht van Zaligmaker plaats wordt gemaakt in het hart.

Maar als de Geest werkt, heeft de duisternis niet het laatste woord. De Zon zal opgaan. Hoe? Laten we dan zien in het rijk van Gods schepping. Eerst worden de ochtendgloren gezien. Het eerste licht in de duisternis. De zon zelf wordt niet gezien. Is dit niet zo als de Heere in de duisternis van de ziel de eerste ontsluitingen geeft in Zijn Woord? Dan komt er hoop, zou de Heere toch van mij afweten? Deze bemoedigingen zijn dierbaar, maar ze zijn niet de Zon. De dichter klaagt: 'De morgen, ach wanneer?'

De opgang van de zon in de natuur is niet tegen te houden. De Zon in het rijk van Gods genade ook niet. Hij gaat op, maar op Gods tijd. Zou Christus Zijn naam 'Opgang' niet waarmaken?

Zacharias noemt Hem de 'Opgang uit de hoogte'. De nieuwe dag van genade komt bij God vandaan. Vanuit Gods welbehagen. Daarom is het ook een volkomen en alles vervullende 'Opgang'.

'Om te verschijnen dengenen die gezeten zijn in duisternis en schaduw des doods; om onze voeten te richten op den weg des vredes.' Is de 'Opgang uit de hoogte' voor u dierbaar en noodzakelijk geworden?

Lisse, ds. C. Neele

kennen. Zich in te leven, waar zij staan en elke dag mee te maken hebben. In oprechte betrokkenheid hen wijzen op een Bijbelse levenswijze. Ook al ketst het in de puberteit misschien af, er zijn voorbeelden bekend van jongens die er jaren later profijt van hebben gehad. Laten we in de school zonder kramp vasthouden aan gepaste, eigentijdse matigheid. Hoe moeilijk ook!

Bezinning

De tijd van bezinning is voorbij. In de opbouwfase van de school staan bezinning en doordenking hoog op de agenda. Samen het vakwerkplan opstellen, de uitgangspunten en doelstellingen van de school en het vak formuleren. De identiteit naar ouders en inspectie verwoorden. Themadagen, bezinningsavonden, gastsprekers en regelmatige discussie. Volle zalen met een bekwame spreker. Iedereen die kan, is er. Ik heb nog tientallen uitgewerkte lezingen liggen. Ook van studiedagen voor bovenbouwleerlingen. Het gaat voor hen om toerusting en vorming. En dat gebeurt gelukkig nog. Met andere werkvormen. Maar als personeel is er in dit opzicht wel verschuiving opgetreden. Niet vaak meer komen we plenair bijeen. Niet vaak spreken we over theologische- en ethische onderwerpen. Waar komt dit door? Is er geen behoefte meer? Neemt de algemene- en identiteitsbetrokkenheid af? Heeft de druk op de kwaliteit van het onderwijs alle aandacht opgeëist? We moeten ons dit bewust zijn. We moeten de identiteit blijven volgen. En alle personeelsleden, oudgedienden en nieuwkomers, moeten zich kunnen verbinden aan die identiteit. Daar moet je samen wegen voor zoeken. In het oude notulenboek van de GOLV vind ik het verslag van secretaris B.J. de Winter over de jaarvergadering van deze lerarenvereniging op 23 december 1946. Uit het verslag van deze vergadering citeer ik een paar zinnen van de toespraak van ds. Kersten: "Denk aan de pamfletten die ons gezonden worden. Onderwijsvernieuwing acht ik wel nodig. Alleen zij men op z'n hoede bij praktische verandering tevens geen verkeerde principes te aanvaarden. Ik spreek de hoop uit dat de ouderen de jongeren tot steun zullen zijn en er onder ons nog gevonden worde een liefde tot de beproefde leer."

Elisa met zijn studenten

In 2 Kon. 6: 1-7 lezen we over leerlingen met hun leermeester of docent. De zonen der profeten krijgen van

Elisa godsdienstonderwijs. Leraar en leerling noemen elkaar vader en zoon, vandaar dat zij zonen der profeten heten. Elisa, een identificatievader. Op hun beurt geven deze jongeren ook weer godsdienstonderwijs in de omliggende dorpen. Ze zijn alleen nog niet gezalfd. De school in Samaria is te klein geworden. Moet worden uitgebreid of er moet een nieuwe locatie bijkomen. De jongens vragen aan Elisa of ze aan de Jordaan een plaats mogen maken om er te wonen. Dit betekent een leslokaal bij het water, omdat daar

gemakkelijk planken en balken te krijgen zijn. Elisa vindt het goed. Maar ze willen dat hij mee gaat. Dit tekent de goede relatie tussen docent en leerlingen. Een eerste vereiste, als we praten over onderwijs en veiligheid. Wat een voorbeeld, deze profeet. Wat is zijn onderwijs tot zegen geweest. Voor velen. Dat de Heere zo ook ons werk mocht zegenen. Alleen als Hij de wacht betrekt, zullen we bewaard blijven voor verval van binnenuit.

Barneveld,

A.Karens

1

Al wat Hij ooit beloofd heeft...

Stel, in een stoffig archief wordt een handschrift gevonden met een complete geschiedenis van een oud adellijk geslacht. Vele belangstellenden zullen het willen lezen, op zoek naar nieuwe gegevens. In Zijn goedheid heeft de Heere ons een veel rijker historie toebetrouwd. Nauwkeurig liet Hij vele eeuwen geschiedenis van het oude Israël te boek stellen. En dat alles met de bevestiging dat niet één enig woord ter aarde viel van al de goede woorden die Hij tot de aartsvaders sprak (Joz 23:14; 1 Sam 3:19). Door heel de geschiedenis heen vervulde God Zijn raad en belofte.

De boeken Jozua tot Nehemia beslaan in totaal een periode van duizend jaar. Over deze bijbelboeken verschenen in de achterliggende tijd diverse delen in de serie "Studiebijbel Oude Testament". Na de tien delen "Studiebijbel Nieuwe Testament" ging het Centrum voor Bijbelonderzoek in Veenendaal hard aan de slag om eenzelfde serie over het Oude Testament samen te stellen. Met een bewonderenswaardige ijver werken de medewerkers aan de reeks; elk jaar verschijnt een nieuw deel met zo'n 1000 bladzijden tekst. Wie de hele serie bestelt, betaalt 58,50 euro per deel. Natuurlijk is dat een heel bedrag, maar gelet op wat de Studiebijbel biedt, is het toch ook weer niet veel.

Nieuwe Testament

Over het algemeen heeft de Studiebijbel een sterk historische inslag. De samenstellers proberen de geschie-

denissen uit het Oude Testament zo nauwkeurig mogelijk uit te leggen. Daarbij betrekken ze heel nadrukkelijk de gegevens van opgravingen (archeologie) en de geschiedschrijving van andere volken (gevonden kleitabletten en dergelijke). Dit werpt soms een verrassend licht over de bijbelse gegevens. We leren de Bijbel lezen in de tijd waarin de geschiedenissen plaatsvonden.

Tegelijkertijd heeft deze benadering nadrukkelijk beperkingen. De voorname bril waardoor we het Oude Testament lezen is het Nieuwe Testament. Augustinus zei al dat het Nieuwe Testament verklaart wat in het Oude nog verborgen was. Het is boeiend en leerzaam om de oude geschiedenissen van Israël in het licht te plaatsen van zijn tijd. Voorzichtigheid is wel geboden. Het gaat echt te ver om de betekenis van de ark bij de rondgang rond Jericho (Joz 6:4) te vergelijken met een heilig voorwerp dat in een heidense optocht werd meegenomen.

Vervulling

Veel belangrijker en waardevoller is het om ze te plaatsen in het licht van de vervulling van Christus. De samenstellers van de Studiebijbel hebben dit niet over het hoofd gezien, maar toch is het resultaat soms wat mager.

Misschien heeft het ook te maken met het feit dat de Studiebijbel is ontstaan in evangelische-reformatische hoek. De verhouding Oude en Nieuwe Testament is binnen evangelische kringen niet zo goed doordacht. Voor ons

is het belangrijk om, met de woorden van Luther, overal in het Oude Testament Christus te zoeken. Hij is immers de vervulling van al Gods beloften (2 Kor 1:20). Of, zoals een evangelist eens zei: Ik ben blij als ik de lijn naar Christus weet te vinden, want dan 'klopt' de tekst.

De auteurs van de Studiebijbel zullen dit mogelijk bedoelen als ze schrijven: 'Hoe kunnen zondaars ooit Hem dienen? Slechts door Hem geheel toegewijd te zijn, te gehoorzamen en te leven vanuit Zijn genade'. Juist hier was er een uitnemende gelegenheid om uitdrukkelijk te spreken over Christus, tot verzoening voor de Zijnen en tot heiliging van het leven.

De soms wat evangelische inslag van de Studiebijbel blijkt ook uit de toepassingen die bij de teksten worden gegeven. Deze willen een handvat geven voor 'wie discipel van de Heere Jezus Christus wil zijn in onze postmoderne 21e eeuw. Moderne gelovigen hebben daarom bijbelse onderbouwing, geestelijke verdieping en christelijke opbouw nodig en wij putten daarvoor uit Gods Woord!'

Deze uitdrukkingen zijn inderdaad kenmerkend voor serieuze evangelische christenen. Dat betekent wel dat de gebruikers van de Studiebijbel zonder meer als echte gelovigen worden gezien en aangesproken. Die kant moeten we niet op. De meest serieuze bijbelonderzoeker en bijbellezer moet ook wederomgeboren worden, anders kan hij het koninkrijk Gods niet zien.

Geboden

In zes artikelen willen we bijzonderheden uit de Studiebijbel naar voren halen. Voor onze kennis van Gods Woord staan er in de serie talloze bijzonderheden die waarde hebben voor het verstaan van Gods Woord.

In het boek Jozua lezen we over de wonderlijke intocht en verovering van het beloofde land.

'Van wie deze historie beschreven is, is onzeker', zo tekenden de Statenvertalers al bij het boek Jozua aan. De Studiebijbel bespreekt op een heldere wijze de vraag naar het auteurschap van het bijbelboek. Oude Joodse tradities melden dat Jozua zelf het boek heeft geschreven, met uitzondering dan van enkele teksten (bijvoorbeeld die over Jozua's sterven) die later zouden zijn toegevoegd. Anderen hebben gedacht aan Samuël.

De Studiebijbel denkt voor het ontstaan van het boek Jozua aan de richterentijd. In Jozua 24:31 lezen we dat

Israël de Heere diende al de dagen van Jozua en al de dagen van de oudsten die na Jozua leefden. Hier is een schrijver aan het woord die in een tijd van verval terugblijkt op vroegere tijden waarin het volk uitwendig onder het beslag van het Woord leefde. De mededeling dat de Jebusieten 'tot deze dag toe' in Jeruzalem woonden (Joz 15:63), laat weer zien dat het boek Jozua in elk geval geschreven is voor de verovering van de stad door David.

Afscheid

Als opvolger van Mozes heeft Jozua het volk Kanaän mogen binnenleiden. De Heere streed voor Israël, zodat steden werden veroverd en vorsten verslagen. Na deze veroveringen werd het land verdeeld onder de stammen van Israël. Het boek besluit met het afscheid van Jozua van het volk. In navolging van Mozes heeft hij het volk nog één keer Gods Woord en wet voorgehouden.

Al aan het begin van Jozua's optreden gaf de Heere hem bevel Zijn wet te houden en niet ter rechter- noch ter linkerhand af te wijken. Onbegrijpelijk is het dat de Studiebijbel hierbij aantekent: 'Hier en op andere plaatsen wordt ervan uitgegaan dat mensen in staat zijn de geboden te houden. Deze geboden bevatten ook de offerdienst wanneer overtredingen begaan zijn'. Komt hier onbedoeld de volstrekte noodzakelijkheid van een Borg voor onze schuld niet in het gedrang?

Op welke wijze heeft Israël het beloofde land veroverd? Van kindaf aan weten we over de veroveringen van Jericho en Ai. Maar welke andere steden zijn ingenomen? We lezen in Jozua zelf alleen nog van de verwoesting van de stad Hazor. En geeft het niet een gevoel van teleurstelling als we verschillende malen lezen dat er inwoners niet verdreven zijn? (Joz 16:10; 17:12).

Het eerste hoofdstuk van het boek Richteren noemt een hele reeks van plaatsen en gebieden die niet in de handen van Israël vielen. Hoe kon dit? Het hele land Kanaän was toch door de Heere beloofd? Dat is zeker waar, maar de Heere had niet gezegd dat het hele land onmiddellijk veroverd zou worden. Uiteindelijk is dat wel gebeurd, maar dan zijn we enkele honderden jaren later, als David als grote overwinnaar ook de Jebusieten verdrijft en Israëls aartsvijanden, de Filistijnen, blijvend aan zich onderwerpt.

Overwinningen

In elk geval blijkt uit het boek Jozua dat het volk vooral in het open veld grote overwinningen heeft behaald. Voor zover bekend heeft Jozua geen vestingsteden als Askalon, Bet-San, Gaza, Jeruzalem en Megiddo aangevallen. In sommige van die steden lagen sterke Egyptische garnizoenen. Het volk vestigde zich dan ook voornamelijk op het platteland.

Boeiend is in dit verband een verwijzing naar Jozua in een geschiedwerk uit de zesde eeuw na Christus. Daarin schrijft hij over twee zuilen van witte steen die in Noord-Afrika gevonden waren. In die zuilen zijn de volgende woorden uitgebeiteld: 'Wij zijn degenen die vluchten voor het aangezicht van Jozua, de rover, de zoon van Nun'. Een andere tekst, uit 234 voor Christus, vermeldt over een eilandengroep ten zuiden van Spanje: 'De inwoners van deze eilanden waren Kanaänieten die vluchtten van het aangezicht van Jozua, de zoon van Nun'. Vanzelf zijn deze verwijzingen niet noodzakelijk om de waarheid van het boek Jozua te bevestigen. Gods Woord hoeft niet door gegevens buiten Gods Woord bevestigd te worden. Maar als dat wel gebeurt, mogen we er wel gebruik van maken. Het is een steun tegenover allerlei theorieën die niet willen weten van een verovering van het land Kanaän.

Moderne bijbelgeleerden spreken liever van een tamelijk vreedzame intocht van losse groepen nomaden uit de woestijn van Sinaï. Dat de muren van Jericho gevallen zouden zijn onder het gejuich van de Israëlieten is voor de moderne mens al helemaal niet te verteren. Maar dat doet niets af van de waarheid van Gods Woord. We zijn dan ook niet onder de indruk van allerlei moderne theorieën. In de Bijbel lezen we over Gods beloften én over de vervulling ervan. Dat gebeurde met Goddelijke nauwkeurigheid. Want al wat Hij ooit beloofd heeft, zal bestaan.

N.a.v. M.J. Paul, G. van den Brink, J.C. Bette (red.); "Jozua - Richteren - Ruth - 1 Samuël" in de serie: Studiebijbel Oude Testament; Uitg. Centrum voor Bijbelonderzoek, Veenendaal; 1025 blz.; ISBN 90 77 651 03 9; € 65,- per deel; bij intekening op de hele serie € 58,50 per deel; zie www.studiebijbel.nl.

(Wordt vervolgd)

Middelburg,

ds. J.M.D. de Heer

De verwachting van de wederkomst

De tekenen der tijden

Samenvattend moeten we zeggen dat we in de eindtijd leven, of om het bijbels te zeggen in de laatste dagen en in de laatste ure (2 Tim.3:1; 1 Joh.2:18).

Daarmee wordt aangeduid de tijd tussen Hemelvaart en Pinksteren aan de ene kant en de voleinding aan de andere kant, het is de tijd, waarin alles zich spoedt naar het einde. Maar hoelang die tijd duren zal weet niemand. Dat is ook niet af te leiden uit de tekenen der tijden.

De term die in Mattheüs 16:3 gebruikt wordt, is in de theologie een gangbare term geworden om markante en schokkende gebeurtenissen te duiden, die ons krachtig prediken dat Christus terugkomt, beter gezegd onderweg is. Als Christus in Zijn rede over de laatste dingen (Matth. 24; Mk.13; Luk. 21) over de tekenen der tijden spreekt, dan moeten we daarbij rekening houden met het profetisch perspectief. Dat betekent dat dingen die in de tijd lang na elkaar komen, om hun samenhang in één perspectief worden gezien. In de rede van Christus over de laatste dingen liggen de verwoesting van Jeruzalem en het einde der wereld in elkaars verlengde.

Als we het spreken van Jezus over de tekenen der tijden volgen, dan kunnen we met J. van Genderen (in "Beknopte Gereformeerde Dogmatiek") daarin drie fasen onderscheiden:

- De *eerste fase* is het begin der smarten (Matth.24: 8). Er is dan sprake van verleidelijke geesten en valse christussen. Er is daarbij ook sprake van oorlogen en geruchten van oorlogen, van hongersnooden en aardbevingen, van haat en afval, van toenemende wetsverachting en verkilling van de liefde, maar ook van de prediking van het Evangelie tot een getuigenis voor alle volken.

- De *tweede fase* is die van de grote verdrukking (Matth.24: 21). Er zal dan sprake zijn van een verdrukking zoals die er nooit eerder geweest is. Die dagen zullen omwille van de uitverkorenen verkort worden. Valse christus-

sen en valse profeten zullen dan grote tekenen en wonderen doen.

- De *derde fase* staat in direct verband met de komst (*parousia*) van de Zoon des mensen (Matth.24:27). Er zal dan sprake zijn van geweldige kosmische tekenen. Dan zal de Zoon des mensen verschijnen met grote kracht en heerlijkheid. Zijn engelen zullen door Hem worden uitgezonden om Zijn uitverkorenen uit heel de wereld samen te brengen.

Het karakter van die tekenen

Als we letten op het karakter van deze tekenen dan kunnen we drie verschillende aspecten onderscheiden:

- Ze roepen om het einde, zoals de toenemende wetsverachting (2 Thess.2).

- Ze kondigen het einde aan, zoals natuurrampen (Hebr.12:26).

- Ze bereiden het einde voor, zoals de verkondiging van het Evangelie aan alle volken (Matth.24:14).

Van Genderen maakt de terechte opmerking dat het gevaar bestaat dat spectaculaire gebeurtenissen voor tekenen der tijden gehouden worden. A. Kuiper bijvoorbeeld meende, dat Openbaring 9:16-21 in de Eerste Wereldoorlog in vervulling ging. Daarnaast mogen we in de opsomming door Christus van de tekenen der tijden geen kalender van eschatologische feiten zien. De tekenen der tijden zijn de signalen, die ons toeroepen dat de komst van Christus nadert. Zijn toekomst tekent zich hoe langer hoe meer af.

De tekenen der tijden hebben in elke tijd actuele betekenis en niet alleen in de laatste jaren dat de wereld bestaat. Wel moeten we bedenken dat er sprake is van een intensivering van de tekenen, zoals het teken van oorlogen en geruchten van oorlogen, of van de verkilling van de liefde. In ieder geval roept Christus ons op om op die tekenen te letten en waakzaam te zijn (Mk.13).

Duizendjarig rijk

Dan nog enkele opmerkingen over het duizendjarig rijk, of de leer van het chiliasme (*chilioi* betekent duizend). De term millennialisme voor

de leer van het duizendjarig rijk heeft een latijnse achtergrond (*mille* betekent duizend). Het is de leer van een duizendjarig vrede-rijk dat zal voorafgaan aan de wederkomst en waarin Christus als Koning op de aarde zal heersen. Het chiliasme is een veelvormig verschijnsel. Er zijn twee hoofdstromingen, het postmillennialisme en het premillennialisme.

- Het *postmillennialisme* neemt aan dat er aan de wederkomst een lange periode zal voorafgaan, waarin de Heere in rijke mate geestelijke en stoffelijke weldaden zal schenken. De verwachting van een bloeitijd voor de kerk en de bekering van Israël, zoals we bij vele puriteinen en bij de mannen van de Nadere Reformatie vinden, wordt wel eens gezien als een vroege vorm van postmillennialisme. “

Jonathan Edwards (1703-1758) zag de "Grote Opwekking" van de achttiende eeuw als een voorbode van een duizendjarig rijk, dat komen zou als een verhooring op het gebed door middel van de prediking van het Evangelie. Ds. C.J. Meeuse wijst er echter op dat, als schrijvers van de Nadere Reformatie op enkele punten met een chiliastische voorstelling meegaan, zij daarom nog geen chiliasten zijn. Een voorbeeld daarvan is de verwachting van Witsius, dat er niet alleen een nationale bekering van Israël zal zijn, maar ook een bekering van vele andere volken. Ook bij Brakel vinden we dergelijke gedachten. Ds.G.H. Kersten stelt in zijn *Gereformeerde Dogmatiek* dat er bij Brakel 'niet te ontkennen chiliastische denkbeelden zijn te ontdekken', maar hij bestrijdt met stelligheid dat Brakel een chiliast zou zijn.

- Het *premillennialisme* is het eigenlijke chiliasme, waar we het meest mee te maken hebben. Wat zijn de belangrijkste kenmerken van dit premillennialisme?

1. De leer dat er een duizendjarig vrede-rijk op aarde zal komen, dat begint door een eerste komst van Christus en een eerste opstanding (Openb.20:5).
2. De leer dat deze eerste opstanding een opstanding van de gelovigen is, voorafgaande aan het vrede-rijk en dat er na die periode een tweede opstanding zal zijn, een opstanding van de ongelovigen.
3. De leer dat er nog veel onvervulde profetieën zijn, die zoveel mogelijk letterlijk verklaard moeten worden en vervuld zullen worden in het vrede-rijk. Daarin zal Christus na Zijn verschijning en na het herstel van Israël op zichtbare wijze met

- de Zijnen over de volken regeren.
4. De leer dat satan in die tijd gebonden zal zijn, maar dat hij daarna zal worden losgelaten en de volken zal verleiden, totdat hij door vuur uit de hemel verteerd zal worden.

Bij de mannen van de Nadere Reformatie zoals Brakel en Witsius vindt u geen spoor van dergelijke opvattingen. Integendeel, Brakel wijst er nadrukkelijk op dat het een te aardse gedachte is dat Christus bij het begin van het duizendjarig rijk lichamenlijk van de hemel op aarde zal komen om hier zichtbaar te heersen.

Hoe moeten we Openbaring 20 verklaren? Het is ongetwijfeld een moeilijk hoofdstuk. Het is niet gemakkelijk alle vragen te beantwoorden. Maar ik kan me altijd nog het best vinden in de verklaring van Augustinus, die in de duizend jaren de Evangelietijd ziet. Tussen Pinksteren en kort voor de wederkomst wordt het Evangelie onder de volken gepredikt.

We moeten bij het lezen van de Open-

baring bedenken dat de getallen in het laatste Bijbelboek een symbolische betekenis hebben. Volgens Augustinus zijn de duizend jaren al begonnen. De eerste opstanding (Openb.20:5) is nog geen lichamenlijke opstanding. Het is het ontwakken van de ziel tot het leven met God. Het heersen van de martelaren (Openb.20:4) duidt aan dat de gelovigen in deze wereld met Christus regeren. Het Rijk van Christus is er al. Het is de kerk. De satan is gebonden 'opdat hij de volken niet zou verleiden'. De overwinning van Christus is nu al een feit en de binding van satan is niet enkel toekomst. Satan zou de loop van het Evangelie naar alle volken graag willen verhinderen, maar hij kan het niet, want hij is gebonden, opdat hij de volkeren niet zou verleiden. Het duizendjarig rijk is de tijd, waarin het Evangelie voortgaat over de wereld tot een getuigenis voor alle volken.

(wordt vervolgd)

Zeist,

ds. J.J. van Eckeveld

node ingestelde deputaatschappen en commissies hebben een rapport opgesteld. Dat is een verslag van hun werkzaamheden aan de synode. Deze verslagen worden gebundeld en zo is een boekwerk ontstaan van maar liefst 440 bladzijden. Overigens is dit boekwerk, dat de nuchtere naam draagt 'Rapporten en verslagen', dit keer aanmerkelijk dunner dan het gelijknamige boekwerk dat drie jaar geleden naar alle afgevaardigden werd gestuurd. Toen omvatten de rapporten en verslagen maar liefst 583 gedrukte bladzijden. Tijdens de vorige synode was opgemerkt dat het wel goed zo zijn wanneer er korter en zakelijker gerapporteerd zou worden. Dat is ook nog eens door een door de vorige GS ingestelde commissie in een schrijven aan de deputaatschappen en commissies onderstreept. Daarbij zijn tevens enkele aanbevelingen voor de rapportage gegeven. Lettend op deze verminderde omvang van het rapportenboek, heeft dit in elk geval goed gewerkt.

Veel voorbereidend werk

De roepende kerk hoeft het voorbereidende werk niet alleen te doen. Veel werk wordt verricht door ons Kerkelijk Bureau in Woerden. Daar wordt men steeds bij dit soort werk betrokken en heeft men er dus ook ervaring mee. Maar de roepende kerk blijft er voor verantwoordelijk dat de generale synode goed voorbereid en tijdig kan beginnen.

De vergaderingen van de generale synode worden in Utrecht gehouden. Over deze plaats van vergaderen is tijdens de vorige synode redelijk uitvoerig gesproken. Maar na alle overwegingen besloot die synode toch dat Utrecht de vergaderplaats blijft. Kerkenraad, koster en helpers van Utrecht hebben er ervaring mee. Zij weten dat om een generale synode te ontvangen er veel geregeld en georganiseerd moet worden. Deze goede ervaring komt de Utrechters goed van pas.

Veelal werd de bidstond ook in Utrecht gehouden. Maar deze keer gebeurt dat in Geldermalsen. De vorige keer was 's-Gravenpolder de roepende kerk en de keer daarvoor Rijssen-Zuid. Dan is het vanwege de niet centrale ligging niet zo handig om de bidstond te houden in het kerkgebouw van de roepende kerk. Nu is dat met Geldermalsen anders.

De roepende kerk heeft niet alleen een grote en uitgebreide voorbereidende verantwoordelijkheid (daarin getrouwd bijgestaan door het Kerkelijk Bureau). De roepende kerk zorgt ook voor de

In goede orde

Eens in de drie jaar vergadert onze generale synode. In september aanstaande is het weer zo ver. Zo de Heere het geeft zal de landelijke ambtelijke vergadering van het kerkverband van de Gereformeerde Gemeenten dan bijeen komen. Vele onderwerpen komen aan de orde tijdens deze vergaderdagen van de breedste kerkelijke vergadering van de kring van gemeenten die ons lief is.

We kennen in het gereformeerd kerkelijk leven vier kerkelijke vergaderingen. Allereerst is er de kerkenraad. Deze vertegenwoordigt en leidt de plaatselijke gemeente. Een aantal gemeenten in een regio vormen samen een classis. In ons kerkelijke leven kennen we twaalf classes. Steeds vormen drie genabuurde classes een particuliere of regionale synode. En dan is er de generale of landelijke synode.

Roepende kerk GS

Dinsdagavond 14 september DV wordt te Geldermalsen de bidstond gehouden die steeds vooraf gaat aan de ver-

gadering van de synode. In deze bidstond hoopt voor te gaan ds. J.J. van Eckeveld.

Waarom wordt de bidstond gehouden in Geldermalsen? En waarom gaat ds. Van Eckeveld voor in deze bidstond? Geldermalsen is door de vorige generale synode aangewezen tot roepende kerk voor de volgende generale synode. Dat betekent dat de agendapunten bij de kerkenraad van Geldermalsen ingediend moesten worden; dat deze kerkenraad de agenda samenstelt en de uitnodigingen voor de vergadering verstuurt.

Zo belegt Geldermalsen ook de bidstond. Gebruikelijk is dat in deze bidstond voorgeaat de preses van de laatstgehouden generale synode. Dat is dus ds. Van Eckeveld.

Opgemerkt moge worden dat iedereen hartelijk welkom is bij deze bidstond. Moge het zo zijn dat de kerk vol zit. En vooral dat de Heere genadig zou willen geven de Geest der gebeden en Zijn bediening in de prediking des Woords. De roepende kerk heeft veel werk te verrichten. Alle door de generale sy-

opening. Dat betekent dat DV op woensdagochtend 15 september om 10 uur de vergadering geopend staat te worden door ds. B. Labee, de predikant van Geldermalsen. En ook vindt na de opening onder verantwoordelijkheid van deze kerkenraad de verkiezing van het moderamen plaats. Nadat het moderamen bij vrije schriftelijk stemming door de afgevaardigden is gekozen, zit de taak van de roepende kerk er op. Dan wordt de leiding van de synode overgenomen door het moderamen onder leiding van de preses.

Punten op de agenda

Op de agenda van een generale synode komen eigenlijk drie soort zaken voor. Er zijn de reeds genoemde rapporten en verslagen van door de vorige synode ingestelde (en/of gecontinueerde) deputaatschappen en commissies. De bespreking hiervan vraagt uiteraard veel tijd. De synode is daar enkele dagen mee bezig. In september en tijdens vervolgzittingen. Verder staan er op de agenda instructies. Dat zijn voorstellen ter bespreking ingediend door een van de particuliere synoden. Dat zijn er deze keer meerdere. Zo is ter bespreking als punt ingediend het staan van ons als kerkmensen in de huidige steeds verder seculariserende samenleving. Een ander ingediend punt vraagt aandacht voor

de catechisaties. Ook wordt, naast nog andere instructies, er aandacht gevraagd voor de kerkelijke zorg voor jongeren die langdurig gedragsproblemen geven en (soms) uit huis geplaatst moeten worden.

Ook kunnen er op de agenda appellen voorkomen. Dan stelt een gemeentelid een beroep in op de generale synode over een bepaald punt. Zo iemand is er op dat punt niet uitgekomen met zijn kerkenraad; heeft zich op de classis en daarna op de particuliere synode beroepen. Maar steeds kon hij niet overtuigd worden en meende hij op grond van Schrift en belijdenis en naar de orde der kerk redenen te hebben om in appel te gaan. Uiteindelijk beroept hij zich dan op de GS. Of er nu een appelzaak op de agenda voorkomt, is mij op dit moment (nog) niet bekend.

Op de agenda van een synode komt geen rondvraag voor. Afgevaardigden kunnen dus niet zomaar een belangrijk of minder belangrijk punt ter sprake brengen. Agendapunten zijn volgens de boven aangegeven lijn zorgvuldig ingediend.

Ingekomen stukken zijn er altijd wel enkele. Maar ook daarvan geldt dat dit niet zo maar gaat. In het algemeen gesproken kan immers niet zomaar rechtstreeks een brief aan de GS ge-

stuurd worden. Dan is deze niet 'kerkordelijk ter tafel', zoals dat officieel heet. Een punt moet immers via kerkenraad, classis en PS ter tafel komen of via een deputaatschap of commissie. Toch zijn er altijd wel een paar ingekomen stukken die ook wel besproken worden. Bijvoorbeeld een verzoek van het Reformatorisch Dagblad om verslag te mogen doen van de openbare gedeelten van de synodevergaderingen. En een verzoek van het zendingsdeputaatschap om het rapport van de ZGG op de eerste synodedagen te behandelen omdat tijdens die dagen er afgevaardigden van de jonge zendingskerken aanwezig zijn.

De Heere moge Zelf de leiding betonen te hebben over de vergaderingen van de generale synode. Want mensen hebben wel hun taak en verantwoordelijkheid binnen Gods kerk, maar kunnen deze toch niet werkelijk leiden. Daartoe is de Geest des Heeren onmisbaar van node. Moge er maar gebed zijn in het persoonlijk en ook op de kansels of de Heere zo Zelf in het midden wil zijn in Zijn gunst. De grote Voorbidder voor en Koning van Zijn Kerk gedenke genadig in Zijn trouw ook dit deel van Zijn erve.

Krimpen aan den IJssel, ds. P. Mulder.

BOEKENNIEUWS

"Israël: een staat ter discussie?"
door dr. Matthijs de Blois; uitg. Groen, Heerenveen; ISBN 978-90-5829-970-3;
132 blz.; € 12,50.

Israël blijft de media van nieuws voorzien. De gebeurtenissen in Israël –vooral in de relatie tot de Arabische Palestijnen– brengen velen in rep en roer. Soortgelijke gebeurtenissen elders in de wereld zijn politiek niet interessant en krijgen daarom geen aandacht in de media. Jeruzalem blijft een lastige steen. In het door dr. Matthijs de Blois geschreven boek *Israëleen staat ter discussie?* wordt de permanente aandacht voor

Israël beschreven uit volkenrechtelijk perspectief. Israël krijgt niet alleen véél aandacht in de internationale pers, maar die aandacht is veelal sterk negatief. Bij alles wat Israël doet, wordt al heel gauw de beschuldiging gehoord dat het zich schuldig maakt aan schending van het internationaal recht en aan het met voeten treden van mensenrechten, die door internationale verdragen worden beschermd.

Dr. De Blois neemt ons in dit boek mee naar de ingewikkelde structuur van het volkenrecht en de internationale mensenrechtenverdragen. Overtuigend toont hij aan dat als het om Israël gaat de toetsing aan de internationale rechtsorde sterk politiek wordt bepaald. In het kader van de Verenigde Naties is er sprake van een sterk tegen de staat

Israël gericht vooroordeel. Het is nodig tegen die eenzijdigheid een tegenwicht te bieden. Niet om dan alles goed te keuren wat Israël doet, maar wel om het in de juiste proporties te blijven zien. Het boek is helder geschreven, al blijft het volkenrecht een voor leken moeilijk toegankelijk gebied. Van een universitair hoofddocent die zich vooral richt op het onderzoeksgebied recht en religie, had ik verwacht dat de religieuze kant van de zaak wel wat meer aan de orde zou zijn gekomen. Een summiere verwijzing naar de beloften aan Abraham in het derde hoofdstuk is erg mager. Wellicht dat de auteur daarop nog eens nader kan ingaan in een vervolgpublishatie. Zijn positieve houding ten opzichte van Israël leidt overigens geen twijfel.

Capelle aan den IJssel, ds. W. Silfhout

"Gasten en vreemdelingen op de aarde; Ali Ipema (1902-1976) en haar vriendenkring", door H. Natzijl; uitg. Den Hertog - Houten; ISBN 978 90 331 2247 7; 238 blz.; € 19,50.

Ali Ipema heette ze, maar ze stond algemeen bekend als dove Ali. Doof, en tijdelijk ook blind, was ze geworden toen haar vader haar op haar hoofd sloeg met de Bijbel waarin ze stiekem zat te lezen. Ze kon het niet laten. Haar leven was ingrijpend veranderd toen ze, op weg naar een toneelvoorstelling, in een kerk schuiling zocht vanwege een onweersbui. Wat ze daar hoorde, raakte haar diep. Toen de situatie in haar ouderlijk huis onhoudbaar werd, werd ze hoofd van het keukenpersoneel van een Haagse jonkheer. Later woonde ze in Gouda, Driebergen en Zwolle. Na een aantal jaren waarin er nogal wat levensbeschrijvingen van predikanten verschenen, komen momenteel meer boeken over andere gemeenteleden op de markt. H. Natzijl, die al meerdere boeken over het gezelschapsleven publiceerde, stelde een levensbeschrijving van Ali Ipema samen. Daarin citeert hij veel uit haar briefwisseling met A. de Bruijn-Van Maurik uit Hoornaar en L. Kniep-Schra uit Aalsmeer (die later gehuwd was met ouderling J. Smits te Meeuwen). Briefwisseling was in die tijd het middel bij uitstek waarmee kinderen des Heeren uit verschillende streken van het land contact met elkaar hielden. Men had er de tijd voor, of nám er de tijd voor. In de brieven werden ontmoetingen met anderen van Gods volk beschreven en gaf men elkaar geestelijk onderwijs. Mevrouw Ipema maakte de oprichting van de Gereformeerde Gemeente te Zwolle van nabij mee: ze woonde in bij het gezin van de eerste ouderling van deze gemeente, J. Fahner. 'Nu is hij tot ouderling beroepen', schreef ze. 'Hij had geen vrijmoedigheid, maar ook niet om het te weigeren en is het geworden. Hij heeft het er wel druk mee, want er is maar één ouderling en één diaken. Hij leest 's zondags de oudvaders. En dikwijls is er om de veertien dagen wel een dominee. Een paar hebben we er hier ook al gehad. Wel gezellig hoor, en je hoort ook nogal eens goede dominees, hoor! Ds. M. Blok is al twee keer geweest en dominee P. Honkoop met zijn vrouw ook twee keer en 's middags kwamen ze meteen bij ons'. Ali Ipema was een geofefende christin,

die geestelijke banden met velen van Gods volk had. De titel van het boek is treffend. Gasten en vreemdelingen waren ze, slechts op doorreis naar een beter Vaderland.

Scherpenzeel,

L. Vogelaar

"Opvoeden, boeiend en vermoeiend", door drs. Sarina Brons-van der Wekken e.a.; uitg.: de Banier, Apeldoorn; ISBN 978 90 336 2997 6; 201 blz.; € 14,90.

'Opvoeden is iets moois. De opvoeding van kinderen en tieners heeft veel facetten. Elk kind is weer anders en elke leeftijdsfase vraagt om een eigen benadering. Boeiend is dat!'

Zo begint het boekje "Opvoeden, boeiend en vermoeiend". Tijdens de opvoedingscursussen van de Cursus Godsdienstonderwijs (CGO-P) waren veel ouders met opvoedingsvragen aanwezig. Enkele docenten van de P-cursus zijn bereid gevonden om over een aantal thema's te schrijven die ook op de cursusavonden steeds terug kwamen. De dagelijkse praktijk van het opvoeden is ook niet eenvoudig. Het kan zelfs heel vermoeiend zijn. Dit boekje biedt een aantal antwoorden in verschillende opvoedingssituaties aan. Daarnaast zijn er na elk hoofdstuk gespreksvragen opgenomen om samen over door te spreken. Daardoor is dit boekje heel leerzaam voor iedere opvoeder.

Zo start het eerste lezenswaardige hoofdstuk, geschreven door J.H. Mauritz, al over communicatie in huwelijk en gezin. Een ander hoofdstuk gaat over de godsdienstige opvoeding van het kind. De heer W. Visser belicht daarbij hoe belangrijk de huisgodsdienst is. Onze gezinnen worden meer dan ooit beïnvloed door de geest van de tijd. Hij spreekt over de vloek van de haast die ervoor zorgt dat onze gezinnen meer op een duiventil lijken, of op een cafetaria om de hoek. De opvoedkundige betekenis van vader is van groot belang. De heer C.W. Schimmel wijst erop dat de afwezigheid van de vaders negatieve gevolgen hebben in de opvoeding. Het is goed dat dit hoofdstuk het belang van de vaderrol nadrukkelijk onderstreept! In het hoofdstuk "Veel, digitaal en snel", geschreven door drs. P. Verhoeve, kunnen we lezen dat de technische ontwikkeling heel snel gaat. 'Een gemiddelde ouder, leraar of catecheet staat snel op

achterstand. Een nadeel, wil je jongeren bereiken en met hen in gesprek gaan.' Andere hoofdstukken gaan over zelfvertrouwen, loyaliteit, gewetensvorming, probleemgedrag, seksuele opvoeding, tieners richting geven en voorlèven en strijd om de kinderziel. In dit laatste hoofdstuk houdt ds. M. Karens ons als opvoeders voor: 'Weegt u de kostbare ziel van uw kind? We worden opgeslokt door het dagelijkse leven. We gunnen onze kinderen van alles. Maar wat weegt ons het zwaarst? Ziet u uw kind dagelijks in het licht van de eeuwigheid of vergeten we hun kostbare ziel?' Ik wil dit boekje aan alle ouders van harte aanbevelen. De opvoeding van uw kind moet toch een zaak zijn die heel zwaar op uw hart ligt. De Heere kan ook de praktische raadgevingen zegenen in de opvoeding van uw kind(eren) tot hun eeuwig zielenheil.

Veenendaal,

D. van Wijngaarden

"Geef mij je hart", (dagboek voor kinderen), ds. D.W. Tuinier; uitg. Den Hertog Houten, ISBN 978 90 331 2281 1; 378 blz.; prijs € 12,90.

Onze broeder uit Zeeland, ds. D.W. Tuinier, heeft voordat hij in 1997 toegelaten werd tot onze Theologische School als leerkracht gediend binnen de bovenbouw van het basisonderwijs in Hendrik-Ido-Ambacht. Na in september 2001 aan de gemeente van Terwolde-de Vecht verbonden te zijn, dient hij sinds april 2007 de gemeente van Aagtekerke. Bij al zijn ambtelijke arbeid heeft hij tijd gevonden om geheel alleen een dagboek voor kinderen vanaf ongeveer acht jaar te schrijven. Een bewonderenswaardige 'klus' om meer dan 365 korte meditatieve stukjes voor deze leeftijdsgroep te verzorgen. Mijn waardering voor deze inzet en aanpak! Bij het schrijven van dagboekstukjes is vereenvoudigen de kunst niet; maar zó vereenvoudigen en bekorten dat de kern van de Bijbelse boodschap niet wordt aangetast, dat is een gave en opgave. Want voor jong en oud blijft het toch gaan om de kernzaken: van zonde en genade, van de noodzaak en mogelijkheid van de wedergeboorte als een soevereine genadegave in Christus Jezus.

Je kunt al lezend merken dat ds. Tuinier gewend is (geweest) met deze

doelgroep om te gaan en hen aan te spreken. De leerkracht en de dominee strijden wisselend om de voorrang. Daar zou ik u voorbeelden van kunnen noemen. Voorop de kleine paperback staat een fraaie illustratie van Bas Mazur, voorstellend Samuël die door zijn moeder naar Eli gebracht wordt. In het "Woord vooraf" onder het kopje "Geef Mij je hart" lezen we dan: 'Weet je wie dat doen mocht? Kijk maar op de voorkant. Daar zie je de kleine Samuël die door zijn moeder bij de hogepriester Eli wordt gebracht. Hij is nog heel jong als hij de Heere mag dienen. Je leest in dit dagboek over meer kinderen in de Bijbel die de Heere jong mochten liefhebben. Wat ben je dan gelukkig'.

Gods welbehagen van geslacht tot

geslacht, de liefdedienst des Heeren, de toepassende bediening van de Heilige Geest mogen we onze kinderen van jongs af hartelijk voorhouden en aanbevelen. Zo doet ds. Tuinier dat: 'Elke dag lees je een stukje uit de Bijbel. Dat is heel belangrijk. De Heere wil je daardoor leren en bekeren. Dat doet Hij vaak als je jong bent'.

Elke dag sluit af met een Psalmvers: 'Zingen is f.jn. Het is eigenlijk bidden. Zullen we, voordat we verder lezen, eerst een Psalm zingen?' Dan volgt Psalm 25:2. Als het goed is, groeien we immers nooit boven 'Heer' ai maak mij Uwe wegen...! uit. Als kind niet, als ouder niet en ook als dominee niet.

Klaaswaal,

ds. G.J. van Aalst

van harte welkom.

Kerkenraad Ger. Gemeente Waarde.

■ DOVENDIENST TE ELSPEET

Op **21 augustus** hoopt ds. A.Schot voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente, Nachtegaalweg 11 te Elspeet. Deze dienst begint om 15.00 uur. Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

■ AMBTSDRAGERSBIJEENKOMSTEN MODERNE MEDIA

De synodale commissie Moderne Media organiseert ambtsdragersbijeenkomsten over het omgaan met moderne media in de gemeente. Deze bijeenkomsten worden gehouden in een van de zalen van de plaatselijke Gereformeerde Gemeente te: **Barendrecht - 4 september** m.m.v. ds. M. Joosse, F.A. van Hartingsveldt en N.J. Teerds

Lisse 4 september m.m.v. A.A. Gorter en L.A. Kroon

Inloop 9.30 uur, aanvang 10.00 uur en sluiting 12.30 uur. Hartelijk welkom! Voor meer informatie:

info@commissiemediagg.nl of via L.A. Kroon, tel. 0348-489948.

■ VERSLAG VERGADERING CLASSIS GOUDA 28 MEI 2010 TE ZOETERMEER

Namens de roepende kerk van Berkenwoude opent ds. A.B. van der Heiden de vergadering. Hij laat zingen Psalm 119:3, leest Galaten 5 en gaat voor in gebed. De tijdelijke preses memoreert het volgende:

Ouderling G.S. Zekveld is op 5 april jl. teruggetreden als ouderling van de gemeente Boskoop), nadat hij ruim 34 jaar gediend heeft. Op 24 april 2010 overleed de heer W.J. de Bart te Zeist die in periode van 1957 tot 1966 de gemeente Boskoop gediend heeft als diaken.

In de gemeente te Gouda heeft ouderling C.G. van Es op 1 januari 2010 in verband met zijn leeftijd afscheid genomen, na bijna 43 jaar een tweetal gemeenten te hebben gediend. Hij mocht ruim 26 jaar de gemeente te Oosterend dienen, eerst als diaken en daarna 17 jaar als ouderling. In de gemeente te Gouda is hij ruim 16 jaar ouderling geweest.

Ouderling J.P. van der Bas herdacht op 28 maart 2010 dat hij 12½ jaar ambtsdrager in de gemeente Gouda mocht zijn, waarvan ruim 1 jaar als diaken.

Diaken A. Boer mocht op 9 mei herdenken dat hij 25 jaar de gemeente Stolwijk mocht dienen.

Daarna spreekt hij een openingswoord uit naar aanleiding van Galaten 5.

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK BEDANKT

Voor Norwich (Canada): ds. C. Sonneveld te Lethbridge (Canada).

■ PASTORIEZORGEN

Mevr. Schipper uit Dirksland mocht na een verblijf van tien weken weer thuis komen uit het Erasmus MC te Rotterdam. 'Naar omstandigheden mag het goed gaan', zo werd ons bericht. Na de vele zorgen die er geweest zijn mag worden opgemerkt dat de Heere tot hiertoe heeft willen helpen. Hij geve ook in het toekomstige Zijn hulp naar lichaam en naar ziel. Er is vanuit de gemeenten veel meelevens geweest. Mevr. Schipper en onze medebroeder zeggen daarvoor hartelijk dank.

Ds. C. Neele

■ BEVESTIGING/INTREDE KAND. S. MALJAARS

Met blijdschap delen wij mee dat op **woensdag 8 september** kandidaat S. Maljaars als herder en leraar aan onze gemeente verbonden zal worden. De bevestigingsdienst, die geleid zal worden door ds. A. Moerkerken, zal aanvangen om 14.30 uur. De intrededienst zal aanvangen om 19.00 uur.

Beide diensten zullen plaatsvinden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Dirksland, Mozartsingel 2.

Het adres van de fam. S. Maljaars is m.i.v. 24 augustus a.s.: Tureluur 19, 3245 TH

Sommelsdijk, tel. 0187-470894.

Kerkenraad Geref. Gemeente

Middelharnis.

■ INGEBRUIKNAME KERKGEBOUW TE WAARDE

Met grote dankbaarheid delen wij mee, dat door Gods goedheid ons nieuw kerkgebouw aan de Meezeweg te Waarde in gebruik mag worden genomen. Dit zal plaatsvinden tijdens een of ciële dienst op **woensdag 8 september**, aanvang 19.30 uur.

Belangstellenden zijn hartelijk welkom tijdens deze eerste dienst in de Adullamkerk. Vanaf een kwartier voor de aanvang van de dienst zullen de zitplaatsen vrij zijn.

Kerkenraad Geref. Gemeente Waarde.

■ "OPEN DAG" IN NIEUWE ADULLAMKERK TE WAARDE

Op **zaterdag 11 september** zal er in ons nieuwe kerkgebouw een 'open dag' worden gehouden, om dit te kunnen bezichtigen. Deze dag begint om 10.00 uur en zal rond 17.00 uur afgesloten worden. Om 11.30 uur en 14.30 uur zal er een orgelbespeeling plaatsvinden door de eigen organisten op het orgel in de nieuwe kerk. Ook zal het (te verschijnen) prekenboek 'Gij zijt mijn Schuilplaats' verkrijgbaar zijn. De nieuwe kerk is gelegen aan de Meezeweg 2a. Belangstellenden van zowel binnen als buiten de gemeente, zijn op deze dag

Het moderamen wordt als volgt samengesteld. preses: ds. J. van Rijswijk, assessoren: ds. A.B. van der Heiden en ds. G. Clements, quaestor: oud. G.M. van Winkelen en scriba: oud. J. Bloemendaal. De preses heet in het bijzonder welkom de Deputaten Artikel 49 DKO, ds. M. Mondria en ds. C. Neele, die deze avond zullen adviseren bij een agenda: Ingekomen zijn de volgende stukken:)

- Brief d.d. 18 mei 2010 van de Commissie van Advies van Cedrah inzake de voordracht voor een lid van de Raad van Toezicht, portefeuille Bouwzaken. De Raad van Toezicht heeft de heer G. van der Heide uit Ridderkerk conform de voordracht benoemd..

- Brief classis Ridderkerk d.d. 2 april 2010 betreffende een hulpconsulentschap. Namens de classisdiaken DMZ/BN vraagt de scriba aan de afgevaardigden om in hun vergadering van de kerkenraad/diaconie aandacht geven aan het actiever functioneren van het contact tussen de plaatselijke diakenen en de classisdiaken.

Op vrijdag 13 mei 2011 zal er een ambtsdragersbijeenkomst worden gehouden waarin ds. W. Siffhout hoopt te spreken over "Huwelijk en echtscheiding".

De behandeling van het agendapunt: Voortgangsrapportage Commissie Stolwijk met voorstel tot beroepstelling ds. A.J. de Waard. Na bespreking van het voortgangsverslag en advies van de Deputaten art. 49 DKO, wordt besloten dat ds. A.J. de Waard ingaande 4 juni 2010 wordt losgemaakt van de gemeente van Stolwijk op grond van artikel 11 van de DKO en per 28 juni 2010 beroepbaar gesteld wordt. Verder wordt besloten dat er in de gemeente van Stolwijk een kanselboodschap zal worden voorgelezen; dat er een brief zal uitgaan naar alle kerkenraden en dat het besluit tot beroepbaarstelling in De Saambinder geplaatst zal worden.

De preses spreekt zijn blijdschap uit over de komst van ds. W. Harinck naar de classis Gouda het bijzonder naar de gemeente Moerkapelle. In de brief dd. 2 april 2010 antwoordt de classis Ridderkerk dat zij niet afwijzend staat tegen het verzoek om ds. G.M. de Leeuw als hulpconsulent in de gemeente van Stolwijk te laten dienen. De invulling van dit hulpconsulentschap vindt plaats overeenkomstig het geschetste kader in het rapport "de consulent". Dit hulpconsulentschap zal per 29 mei 2010 ingaan. In de commissie in- en uitgaande predikanten zijn twee vacatures voor ouderling. Hierin worden

benoemd ouderling G.M. van Winkelen en ouderling J. Bloemendaal.

Er wordt bepleit dat er op het diaconale aspect van het werk in het inloophuis "Het Kompas" waarover in het jaarverslag 2009 van de classicale evangelisatiecommissie gesproken wordt, verder ingezet wordt. Geantwoord wordt dat zeker bij de inloop, van een sociaal en diaconaal aspect sprake is. Dit facet is "de loopplank" voor het eigenlijke evangelisatiewerk dat het meeste gestalte krijgt in de activiteiten van de kinderclub en bijbelcursus.

Ten aanzien van de de evaluatie van het inloophuis Den Haag over de periode 2005 t/m 2009 geeft de secretaris van de Classicale Evangelisatiecommissie (CEC) een korte toelichting en constateert dat het project duidelijk in een behoefte voorziet. Opgemerkt wordt dat de ruimte van het pand aan de Apeldoornselaan op dit moment wat krap bemeten is, maar een groter pand brengt meer huurkosten met zich mee. Bovendien zijn dan meer vrijwilligers nodig dan de 80 van nu, en moet er meer geld uit de classisgemeenten komen. Een afgevaardigde stelt de vraag wat wij nodig hebben voor de toekomst. Er wordt geadviseerd ook het diaconale aspect in dit soort evangelisatiewerk nader te doordenken en te beschrijven. De secretaris van de CEC antwoordt hierop dat de CEC een stuurgroep in het leven wil roepen die al deze aspecten gaat onderzoeken. Het rapport van deze stuurgroep zal via de CEC aan de classis gezonden worden. Een voorstel voor de samenstelling van deze stuurgroep wordt door de classis aanvaard.

De preses zegt in zijn afsluitend woord dat er vanavond gewichtige zaken aan de orde geweest zijn. De Heere zegt: Ik ben met ulieden. Dat geeft verwachting. 't Heil van Hem mocht ons wegen. Op zijn verzoek eindigt ouderling T. Slingerland van de roepende kerk. Hij laat zingen Ps 25:2 en eindigt met dankgebed.

J. Bloemendaal, scriba.

■ **VERSLAG VERGADERING CLASSIS GOUDA 2 JULI 2010 TE ZOETERMEER**

Namens de roepende kerk van Boskoop opent ds. J. van Rijswijk de vergadering. Hij laat Psalm 77 : 7 zingen, leest Jesaja 62 en gaat voor in gebed.

De tijdelijk voorzitter heet een ieder hartelijk welkom. In bijzonder kand. G.W.S. Mulder die het beroep naar de gemeente van Zoetermeer heeft aangenomen. De Heere heeft hem zelf de weg gewezen naar deze gemeente. En ook ds. W.

Harinck die deze classisvergadering voor het eerst in ons midden is. Hij wenst ds. Harinck Gods zegen toe voor het werk binnen de classis. De deputaten artikel 49 ds. M. Mondria en ds. J.J. van Ekeveld, de emeritus predikanten, andere predikanten, docenten en studenten van de Theologische School, afgevaardigden en de vele (ook jonge) belangstellenden worden eveneens hartelijk welkom geheten. Hij spreekt een kort openingswoord n.a.v. van Jesaja 62. Het moderamen wordt als volgt samengesteld. preses: ds. G. Clements, assessoren: ds. A.B. van der Heiden en ds. J. van Rijswijk, quaestor oud. G.M. van Winkelen en scriba: oud. J. Bloemendaal. Kandidaat G.W.S. Mulder die examen zal doen, legt de benodigde bescheiden over. Deze worden in orde bevonden. Er worden vier examens afgenomen van ieder vijftien minuten:

dogmatiek door ds. G. Clements

exegese door ds. D. de Wit

kerkrecht door ds. J. van Rijswijk

kerkgeschiedenis door ds. W. Harinck.

Ds. Clements spreekt met de kandidaat over het toepasselijke element in de preken van A. Comrie; ds. De Wit be vraagt kandidaat Mulder aan de hand van Openbaring 8, vers 1 – 3; ds. J. van Rijswijk examineert over de verhouding symboliek en kerkrecht, in goede orde en over enkele artikelen uit de DKO, ds. W. Harinck vraagt naar de inhoud van de Westminster Confessie en stelt enige vragen over de prediking van de gebroeders Erskine. Op verzoek houdt kandidaat Mulder een preekvoorstel over Markus 5; vers 29 – 34, de geschiedenis van de bloedvloeiende vrouw.

Het thema van dit preekvoorstel is: Zielsverlegenheid om de Heere Jezus.

Dit wordt uitgewerkt in twee gedachten:

1. Overleggingen in deze zielsverlegenheid;
2. Ontferming op deze zielsverlegenheid.

De bespreking van het examen vindt in een besloten vergadering plaats.

Nadat kandidaat Mulder en de niet-ambtsdragers zijn binnengeroepen deelt de voorzitter mee dat de vergadering, gehoord hebbende het instemmend advies van deputaten art. 49. DKO, broeder Mulder met vrijmoedigheid kan toelaten tot de volle bediening van het Woord en de sacramenten. Kandidaat Mulder wordt daarop uitgenodigd de lastbrief van de classis mede te ondertekenen.

Na ondertekening spreekt de voorzitter hem hartelijk toe. Hij stelt (buiten de orde van het examen) de kandidaat nog de vraag welke oudvader in Zoetermeer gestaan heeft. Het correcte antwoord

van kandidaat Mulder luidt: Jodocus van Lodenstein. Ds. Clements citeert vervolgens uit het werk van Van Lodenstein en geeft aan dat Van Lodensteins bediening in Zoetermeer in drie dingen opvallen:

1. de grote nood die hij ervoer in het ambtelijk werk vanwege de grote worsteling met de tijdgeest;
2. de verbondenheid met de broeders en anderen: velen, o.a. Voetius, Anna Maria Van Schuurman hebben in zijn woning en zijn tuin met hem verkeer;
3. zijn hemelsgezindheid; de gemeente kon het merken wanneer hij in de nabijheid van zijn Meester verkeer had. Ook wij hebben die omgang zo nodig in deze tijd, aldus de preses.

Tenslotte overhandigt hij hem het boekje van Van Lodenstein waaruit hij citeerde.

Na deze woorden wordt op verzoek van de voorzitter de kandidaat staande Ps. 90 : 9 toegezongen.

De bevestiging en intrede van kandidaat Mulder zal plaatsvinden op 1 september 2010. Docent en vader ds. P. Mulder zal in de bevestigingsdienst voorgaan.

Door de komst van ds. W. Harinck en ds. G.W.S. Mulder naar de classis en het aanstaande vertrek van ds. A.J. de Waard zijn de consulentenschappen als volgt verdeeld:

Alphen aan den Rijn, Gouda en Zoetermeer: ds. A.B. van der Heiden
Benthuizen, Naaldwijk en Stolwijk: ds. J. van Rijswijk.
Berkenwoude, 's-Gravenzande en Moerkapelle: ds. G. Clements.
Boskoop en Delft: ds. G.W.S.

Mulder. 's-Gravenhage en Scheveningen: ds. W. Harinck.

Voor de volgende vergadering is Delft roepende kerk. Deze vergadering zal 22 oktober 2010 worden gehouden.

Op verzoek van de voorzitter eindigt ouderling M.J. Karels van de roepende gemeente van Boskoop. Hij laat zingen Ps 78:3 en gaat voor in dankgebed, waarna de voorzitter de vergadering sluit.

J. Bloemendaal, scriba.

■ MUTATIE KERKELIJK JAARBOEK 2010

Pag. 316, **gemeente ROTTERDAM IJSSELMONDE**

Vanwege aansluitproblemen is het tel. nr. van de scriba (G. van Breugel) tijdelijk: 06-51216807.

BERICHTEN

■ CONTACTGROEPEN HELPENDE HANDEN

Helpende Handen organiseert dit najaar weer verschillende contactgroepbijeenkomsten. In deze Saambinder vindt u de bijeenkomsten voor september en oktober; volgende maand laten we u weten welke bijeenkomsten er later in het jaar worden georganiseerd.

Tijdens deze bijeenkomsten is er voor ouders, mensen met een beperking en andere verwanten gelegenheid voor ontmoeting en het uitwisselen van ervaringen. U bent van harte welkom!

Zaterdag 11 september wordt in Woerden de bijeenkomst van de *contactgroep Niet-aangeboren hersenletsel* gehouden over *Leven met een niet-aangeboren hersenletsel*.

Zaterdag 18 september wordt de jaarlijkse Zeeuwse jongerendag

gehouden voor *jongeren* vanaf 18 jaar die het speciaal onderwijs bezocht hebben.

Ook de *contactgroep Autisme* houdt haar bijeenkomst op **zaterdag 18 september**. Het onderwerp van de bijeenkomst, die in Woerden wordt gehouden, is *Seksuele vorming van kinderen met autisme*.

Zaterdag 9 oktober wordt de najaarsbijeenkomst van de *contactgroep lichamelijk gehandicapten regio Zuidwest-Nederland* gehouden in Kapelle. 's Middags wordt namens de Hudson Taylorstichting gesproken over de kerk in China en de zorg voor mensen met een beperking.

Voor meer informatie kunt u bellen naar het landelijk bureau van Helpende Handen: 0348-48 99 70. E-mailen kan ook: info@helpendehanden.nl. U kunt ook onze website bezoeken: www.helpendehanden.nl

■ 2^E CONTACTBIJENKOMST VOOR PATIËNTEN MET OF HERSTELD VAN KANKER

"Als ziekte je geliefde treft" is het thema van de inleiding die ds. A. Schreuder hoopt te houden in de contactbijeenkomst op **zaterdag 2 oktober** voor patiënten met of hersteld van kanker en hun directe naaste. Aansluitend zal een jongere, zelf hersteld kankerpatiënt, haar ervaring met ons delen. Na de lunchpauze zal in groepjes over het thema worden doorgesproken. Locatie: kerk van de Geref. Gemeente, Oudelandseweg 50 in Woerden, aanvang 10.30 uur. De bijdrage in de onkosten (incl. lunch) is € 15,00 p.p. Voor meer informatie en opgave: www.winstuitverlies.nl of belt u naar 0341-250434.

■ ROMMELMARKT TE NIEUWETONGE

Rommelmarkt (met circa 60 kramen) op **zaterdag 28 augustus** van 9.00 tot 15.00 uur op het terrein rondom de kerk van de Geref. Gemeente en in de Oranjestraat. De opbrengst is t.b.v. de aflossing van schuld op het kerkgebouw.

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 22 AUGUSTUS 2010

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. C. Harinck en 14.30 uur leesdienst; Aalburg 14.30 uur ds. Melis; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 18.30 uur stud. Baaijens; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher;

Amsterdam-Noord 19.15 uur ds. Van der Net; Arnhem 10.00 uur ds. Kleppe; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. Terlouw; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur leesdienst; Beekbergen 19.00 uur ds. Boeder; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 10.00

uur ds. Driessen en 19.00 uur (H.D.) ds. Clements; Bodegraven 19.00 uur ds. P. Mulder; Boskoop 9.30 en 16.00 uur stud. Baaijens; Breda 14.30 uur ds. Brugge; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. Moerkerken en

14.30 uur ds. De Leeuw; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Delft 16.30 uur ds. Paul; Dirksland 10.00 en 18.00 uur leesdienst; Doetinchem 18.30 uur ds. J. Karels; Dordrecht 10.00 (H.D.) en 17.00 uur ds. Brugge; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. Bakker; Ede (Nieuwe Kerk, Verl. Maanderweg 33) 12.15 uur leesdienst en 19.00 uur ds. Van Gelder; Eindhoven 10.00 en 15.00 uur ds. Kattenberg; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. Van Manen; Enkhuizen 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Enschede 15.00 uur ds. Schreuder; Enter 9.30 en 15.00 uur ds. Tuinier; Ermelo 18.30 uur ds. Kleppe; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. Hogchem; Goes 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 (H.D.) en 16.30 uur ds. Clements; Goudswaard 15.00 uur ds. Schot; 's-Gravenhage 19.00 uur ds. Sonneveld; 's-Gravenpolder 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; 's-Gravenzande 9.30 en 15.30 uur ds. Van Rijswijk; Haamstede 10.00 en 15.00 uur stud. Huijser; Hardinxveld-Giessendam 9.30 uur ds. W.J. Karels en 18.00 uur leesdienst; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur leesdienst; Hilversum 19.00 uur ds. Vermeij; Hoofddorp 15.15 uur ds. A.B. van der Heiden; Houten 11.00 en 17.00 uur ds. Van der Net; Kampen 18.30 uur stud. Visser; Kamperland 14.30 uur ds. Meeuse; Kapelle-Biezeling 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Katwijk aan Zee 10.00 en 16.00 uur ds. Neele; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. Van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. Beens; Krabbendijke 9.30 en 14.00 uur ds. Joosse en 18.00 uur ds. Heijkamp; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Kruiningen 9.30 en 18.00 uur ds. Hoogerland en 14.00 uur leesdienst; Leerdam 10.00 uur ds. Van Gelder en 14.30 uur ds. Karens; Lelystad 9.30 en 15.30 uur stud. Visser; Lisse 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Meliskerke 9.30, 14.30 en 19.00 uur leesdienst; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. De Heer en 14.00 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30 uur ds. Tanis en 14.00 en 18.30 uur leesdienst; Middelharnis 18.30 uur stud. Huijser; Mijdrecht 15.30 uur ds. W. Harinck; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 18.30 uur ds. Van Rijswijk; Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Schot; Nieuwdorp 14.00 uur ds. Heijkamp; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur ds. Gunst; Nijkerk 14.30 uur ds. F. Mulder; Nisse 18.30 uur kand. Maljaars; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur (H.D.) ds. Vermeij; Oosterend-Texel 10.00 en 16.00 uur ds. Moens; Oostkapelle 9.30 en 15.00 uur ds. Boogaard; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Pater; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. P. Blok;

Oudemirdum 9.30 en 19.00 uur ds. Schipper; Poederoyen 19.30 uur ds. L. Blok; Poortugaal 9.30 en 16.30 uur ds. Mijnders; Puttershoek 15.00 uur ds. Pater; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. De Leeuw; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur kand. G.W.S. Mulder en 15.30 uur ds. Labee; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. Van Dieren en 14.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. De Wit; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Schreuder en 14.30 uur leesdienst; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 en 16.00 uur ds. Verweij; Rotterdam-Centrum 10.00 uur ds. Paul; Rotterdam-IJsselmonde 19.00 uur ds. Terlouw; Rotterdam-Zuidwijk 19.00 uur ds. Silfhout; Scherpenisse 9.30, 14.00 en 18.30 uur leesdienst; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. Verschuure; Sliedrecht (Middeldiepstraat 31) 12.00 en 19.00 uur ds. W.J. Karels; Spijkenisse 14.30 uur ds. Van Gelder; Sprang-Capelle 9.30 en 15.00 uur ds. De Waard; Stolwijk 19.00 uur kand. G.W.S. Mulder; Terneuzen 10.00 uur kand. Maljaars en 17.00 uur ds. Joosse; Terwolde-De Vecht 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. Boeder; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. Labee; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. Van Belzen; Utrecht 19.00 uur ds. Visscher; Veenendaal 15.30 uur ds. Verschuure; Vlaarding 10.00 en 16.00 (H.D.) uur ds. Sonneveld; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. Golverdingen en 14.00 uur leesdienst; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. Karens; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. Meeuse; Wierden 14.00 uur (in Herv. Kerk Hoge Hexel) ds. J. Karels en 18.30 uur (in Herv. Kerk, Tabor, Wierden) leesdienst; Woerden 16.30 uur kand. G.W.S. Mulder; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. Van Krimpen; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. Van Krimpen en 14.00 uur leesdienst; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. Van Eckeveld; Zwijndrecht 19.00 uur ds. Brugge; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. Vogelaar.

■ DINSDAG 24 AUGUSTUS 2010

Aalst 19.30 uur ds. Van Krimpen; Alblasterdam 19.30 uur ds. De Leeuw; Berkenwoude 19.30 uur ds. Silfhout; Brakel 19.30 uur ds. Van Manen; Dinteloord 19.30 uur ds. W.J. Karels; Drachten 19.30 uur ds. Vogelaar; Goudswaard 19.30 uur ds. Van Belzen; Herkingen 19.30 uur ds. Van Eckeveld; Hoofddorp 19.45 uur ds. De Heer; Krabbendijke 19.30 uur ds. P. Mulder; Mijdrecht 19.30 uur ds. Paul; Nijkerk

19.30 uur ds. Van Dieren; Opheusden 19.30 uur ds. Schot; Poortugaal 19.30 uur ds. Mondria; Rhenen 19.30 uur ds. Visscher; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. Schreuder; Soest 19.30 uur ds. Sonneveld.

■ WOENSDAG 25 AUGUSTUS 2010

Aalburg 19.30 uur ds. Schreuder; Andijk 19.30 uur ds. Brugge; Beekbergen 19.30 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. Sonneveld; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. Van Boven; Doetinchem 19.30 uur ds. Hogchem; Elspeet 19.30 uur ds. Van Manen; Emmeloord 19.30 uur ds. W. Harinck; Ermelo 19.30 uur ds. Melis; Hellevoetsluis 19.30 uur ds. Gunst; Leerdam 19.30 uur ds. Terlouw; Naaldwijk 19.45 uur ds. Beens; Nieuw Beijerland 19.30 uur ds. Vermeij; Nisse 19.30 uur ds. Van Aalst; Oosterend-Texel 19.00 uur ds. Moens; Opperdoes 19.30 uur ds. Van der Net; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. De Heer; Sint Philipsland 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Stad aan 't Haringvliet 19.30 uur ds. Hoogerland; Utrecht 15.00 uur (bevestiging ds. De Waard) ds. Van der Net en 20.00 uur (Intrededienst) ds. De Waard; Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. Karens; Zoetermeer 19.30 uur ds. De Leeuw.

■ DONDERDAG 26 AUGUSTUS 2010

Barneveld-Centrum 19.30 uur ds. Verweij; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. Vermeij; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. Van Boven; Oosterland 19.30 uur ds. Joosse; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. F. Mulder; Scherpenisse 14.00 uur ds. Bakker (huw.bev.); Stolwijk 19.30 uur ds. Van Belzen; Zaandam 19.30 uur ds. Karens.

■ VRIJDAG 27 AUGUSTUS 2010

Rhenen 14.15 uur ds. Van Boven (huw. bev.).

■ ZATERDAG 28 AUGUSTUS 2010

Veenendaal 14.30 uur ds. Mijnders (herdenking 40-jarig ambtsjubileum).

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 22 AUGUSTUS 2010

Alkmaar ('t Wuiver 2-a) 10.00 en 16.30 uur ev. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur ev. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6-l) 9.30 en 15.30 uur ev. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2-c) 9.30 en 16.00 uur ev. S. de Visser; Merksem (Oude Barelle 64) 10.00 en 17.00 uur ev. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur ev. H.J. van den Boogaart.

ADVERTENTIES

"Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden."

(Matthéüs 5 : 6)

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Goes geeft met droefheid kennis van het overlijden van zijn geliefde medebroeder

Gerard Verschuure

In de leeftijd van 62 jaar

Vanaf 1993 tot heden mocht hij de gemeente in alle getrouwheid dienen. Eerst 12 jaar als diaken en daarna 5 jaar als ouderling. Met niet af atende ijver gaf hij daarnaast zijn krachten aan het (financieel) beheer van kerk en pastorie. De God aller genade vertrooste en sterke zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen in dit voor hen zo groot verlies. De Heere heilige deze ernstige roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad, Ds. C. J. Meeuse, preses
C. de Frel, scriba

Goes, 11 augustus 2010

Beekbergen/Lieren

Vanaf heden weer vrij:
Vakantiehuis voor 3 pers.
Ook midweek of weekend te huur.
Voor info Tel.055-5062675
of 06-2040079

Uddel. Te huur: vakantiewoning
voor 2 personen.
Voor info: 06-11841606

Begrafenisonderneming STAM

Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

Begrafenis Verzorging Tollenaar

Voltastraat 21, 4532 LG Terneuzen
Tel. 0115-612554 - **Geen crematies**

Vrijstaande woning in Wolphaartsdijk (Zeeland)

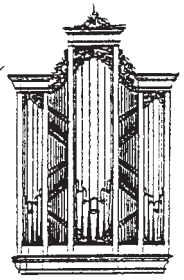
Gelegen op een fijne locatie in het dorp Wolphaartsdijk bieden wij u aan deze ruime vrijstaande woning met 5 slaapkamers en een garage. Wolphaartsdijk is een dorp met diverse voorzieningen, een jachthaven en een eigen basisschool en kerk.

De inhoud van de woning is circa 500 m3, perceeloppervlakte 400 m2. De oplevering is in overleg.

De vraagprijs bedraagt
€ 295.000,- k.k.

Meer informatie: www.sinke.nl
0113-251000

Orgelmakerij
Boogaard

Gravenstraat 4
7461 TN RIJSSEN
Telefoon 0548-521637
Telefax 0548-544904

Nieuwbouw-Restauratie-Stem- en onderhoudswerk.

Te Huur: in **Den Haag** omgeving
L.v. Meerdervoort 3 etages in oud
volledig gerenoveerd pand.
Alles volledig voorzien van keuken,
bad, douche, tuin, terras, balkon.
Per unit voor meerdere personen.
Inl: tel 06-24281419.

Nog even eruit in Drenthe?
T.H. **ruime 7 pers.sta car.**
op camping **De Wolfskuylen**,
met douche/wc, 3 slp.k. zwembad.
Korting,vrij vanaf 13/8.
Tel. 0341-561699 / 06-23735516

Te Koop **Apeldoorn** Leidekkers-
dreef 19, grote geschakelde woning
geschikt voor dubbele bewoning/
groot gezin/praktijk aan huis.
Woonoppervlakte 195 m2 en in-
houd 535 M3. Er zijn 2 keukens,
3 badkamers, 5 slaapkamers plus
nog een ruime zolder.
Woning keurig onderhouden.
Nabij snelwegen en ref. kerken.
De basisschool Eben-Haëzer ligt in
dezelfde wijk. Vraagprijs verlaagd
naar € 324.500 k.k.
Meer info: www.makelaarsland.nl.
Voor bezichtiging of brochure
bel (06) 10821053.
Huren ook mogelijk.

**"Die reistijd heb ik best over
voor een *topopleiding*"**

Kom eens proefstuderen!

Open avond
leraar voortgezet onderwijs
D.V. 27 augustus

Driestar hogeschool

TALENT IN ONTWIKKELING

Gouda tel. (0182) 54 03 33 www.driestar-hogeschool.nl

Bjanssen Begravenisverzorging 0113 - 34 03 07

Wij verzorgen begravenissen in geheel Zuid- en Noord Beveland

Wilsbeschikking kunt u bij ons aanvragen
"Zo wil ik het als mijn sterven daar is"

Havikskruid 10, 4421 MN Kapelle,
Mobiel 06 53 23 73 20
www.begravenisverzorging-janssen.nl

Geen crematies

KAMPERLAND : te huur onze mooie rustig gel. vakantiewoning Vrij vanaf wk 36 t/m 41 en na wk 41, ook zeer geschikt voor 50+

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
G. WEGENAAR

Buurtlaan West 26 tel. 0318-526641
3905 JR Veenendaal www.wegenaar.nl

Orgelcentrum Andante is dealer van
JOHANNUS - MONARKE - CONTENT - EMINENT

ORGELCENTRUM ANDANTE

In onze beide winkels is een ruim assortiment aan bladmuziek in zowel notenschrift als klavarscribo te vinden.

A. van Ostadelaan 35, VEENENDAAL | Oranjestraat 6, RIJSSEN
Tel: 0318 - 505063, Fax: 0318 - 505851 | Tel: 0548-515866, info@andanteorgels.nl
u vindt ons ook op www.andanteorgels.nl

DE SPECIALIST IN HUISKAMER- EN KERKORGELS

DRINGENDE OPROEP

In verband met recente repatriëring roept het deputaatschap Zending Gereformeerde Gemeenten sollicitanten op voor de volgende functie:

Evangelist in Boké (Guinee)

Het zendingswerk in Guinee is gericht op het bereiken van mensen met het Evangelie en op langere termijn gemeentevorming. De primaire taak van de evangelist in Boké is daarom het uitdragen van Gods Woord. Het andere werk in deze stad wordt hierop afgestemd. Er wordt nauw samengewerkt met de vrouwenwerker in Boké. Er zijn ook evangelisten werkzaam in Coliah en Garama.

Plaats van de functie

Het uitdragen van Gods Woord is de primaire taak van de evangelist. Het andere werk dat in Boké plaatsvindt wordt op deze taak afgestemd. Er zijn ook evangelisten werkzaam in Garama en Coliah.

Taakinhoud:

- Het initiëren, coördineren en begeleiden van zendings- en evangelisatieactiviteiten met een gemeentestichtend karakter in Boké
- Beheren van de leeszaal, waarbij veel contacten met voorbijgangers op straat aangegaan worden
- Samen met de andere teamleden verantwoordelijkheid dragen voor de uitvoering van het zendingswerk van ZGG in Guinee

Vereisten

- HBO werk- en denkniveau; bij voorkeur theologische opleiding
- Bereidheid om naast het Frans de Sosotaal te leren
- In staat zijn soepel om te gaan met cultuurverschillen
- Flexibele instelling en goede contactuele eigenschappen
- Volharding en geduld

Vanwege de aard van dit zendingswerk zoeken wij iemand van 25 jaar of ouder. Het betreft een uitzending voor ten minste vijf jaar. Van sollicitanten wordt verwacht dat zij lid zijn van de Gereformeerde Gemeenten en zich verbonden voelen met de zendingsopdracht zoals die namens onze gemeenten gestalte krijgt.

ZENDING GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Sinds 1991 verricht ZGG onder de naam *Mission Evangélique Réformée Néerlandaise pionierszendingswerk* in drie gebieden in Guinee: in de stad Boké en omgeving, in het aangrenzende Mogofingebied (Garama) en sinds 2008 ook in het Araponkagebied, waar de stad Coliah ligt. De bevolking in deze gebieden is voornamelijk moslim.

Schriftelijke sollicitaties met vermelding van opleiding, ervaring en referentieadressen graag voor 3 september 2010 richten aan: Deputaatschap Zending Gereformeerde Gemeenten, t.a.v. de heer drs. P. Eikelboom, directeur, Postbus 232 3440 AE Woerden. Per e-mail solliciteren kan ook: zgg@cbgg.nl.

De sollicitatiegesprekken zullen plaatsvinden op D.v. 10 en 24 september 2010.

Voor inlichtingen over deze functie of voor open sollicitaties kan contact worden opgenomen met de heer P. Eikelboom, directeur (kantoor: 0348-489950, privé 0318-634626) of ds. W. Harinck, secretaris (0348-415164).

E. Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begrafenisondernehmungtreur.nl
info@begrafenisondernehmungtreur.nl

Begrafenisondernehmung Treur

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Orgelbouw Advies Commissie

een betrouwbare partner!

nieuwbouw • restauratie • overplaatsing • onderhoud

ook voor akoestische vraagstukken

Neem voor meer informatie contact op met
Dhr. H. den Hollander
Tel. (010) 435 44 35

Vereniging van Organisten der Gereformeerde Gemeenten

exclusieve **stacaravan Vierhouten**
Beans-Hill 06-16405265

BOEKEN EN MUZIEK
VAN DER BOOM
Voorstraat 41 - 3245 BG Sommeldijk
Tel. (0187) 482614 - Fax (0187) 484520

begrafenisverzorging Den Hollander

Begrafenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, Den Haag en omstreken.
Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.
Geen crematies.

T. den Hollander
P.N. den Hollander
Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 4600509

www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

'n Helder geluid!

Lagarde

De geluidssystemen van Lagarde, helder en krachtig.

Bel (0341) 37 57 57 voor meer informatie.

Kraamzorg & Thuiszorg

900 zorgverleners staan voor u klaar!
Voor identiteit en kwaliteit.

Bel voor meer informatie over kraamzorg, wijkzorg, verpleging of (huishoudelijke) verzorging:
0342 - 42 23 24.

Of wordt zélf RST Zorgverlener!
Reageer via 0342 - 40 54 65 of
info@rstzorg.nl.

Identiteit & Kwaliteit!

Tel. (0342) 42 23 24

Burg. Kuntzelaaan 27-a • Postbus 154
3770 AD Barneveld • Fax (0342) 42 25 50
www.rstzorg.nl • E-mail: info@rstzorg.nl

Te huur in Canada, een **vakantiewoning dichtbij Norwich (Ontario)**. Tel. 001519 688 0947.
Hollands sprekend.

Tel. (010) 458 31 12

Dag en nacht bereikbaar Overal te ontbieden

D.W. Schipper
010-450 66 26
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Rust en ontspanning in de prachtige Eifel! Ruime appartementen te huur. Inl.: 0049 6594 258990 en www.huizesolagratia.nl

STENEN VLOEREN

ook voor kerkvloeren

de grootste keus!

Grote showroom van 1200 m²

700 Soorten tegels en natuursteen in voorbeeldvloeren

Montage door eigen vakmensen

Met of zonder vloerverwarming

Acties?
Bij ons altijd scherpe prijzen!

VLOEREN IN STEEN

Energieweg 8c - 4231 DJ Meerkerk - Tel.: (0183) 354 225

Direct aan de A27 gelegen tussen Gorinchem en Utrecht, afd. 25
Openingstijden showroom: ma.-vr 8.00-17.00 uur zat. 9.00-16.00 uur

www.kroonvloerensteen.nl

Persoonlijke zorg voor uw begrafenis

Telefoon (0172) 21 21 22

Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop

Wij verzorgen alleen begrafenissen
Dag en nacht bereikbaar - overal te ontbieden

HELP MEE DE WAARHEID TERUG TE BRENGEN IN DUITSLAND

Ziet u mogelijkheden om tijdens uw verblijf in Duitsland een of meer van onze vertaalde oudvaders weg te geven? Als tegengif tegen het heersende Humanisme en Modernisme? Kijk dan op onze website www.svvhed.org voor de boeken, of bestel een catalogus/infoboekje.

T 0416 - 691788
svvhed@kliksafe.nl

Gift: 548.98.79.20

STICHTING SVVHED
NVA RECHTERAANVAARDIG
HEIDELBERG & DORDRECHT

begrafenisverzorging

Wij verzorgen begrafenissen (geen crematies) op de gehele Veluwe, in Kampen e.o. en in Rijssen e.o.

Begrafenisverzoorgers

G. v.d. Berg | D. Markusse | B.F. Nijhof | B. Vos

Nunspeet, Elburg e.o.

T (0341) 253 813

Kampen e.o.

T (038) 3332 383

Rijssen e.o.

T (0548) 540 053

overige plaatsen en b.g.g.

T (0577) 401 689

Begrafenisverzorging Vos
Aardhuisweg 74, 3888 MG Uddel
T (0577) 401 689

Overnachten verzorgd

KLASSE MAAKT ONDERSCHIED

Stolk Orgels is hoofdealer van:
Johannus - Eminent
Domus - Ahlborn

tel.: 0180 - 31 56 52

Nieuwerkerk a/d IJssel, Vrijheidslaan 55,
Krabbendijke, Oostpolderweg 1
Nederhemert Nrd., Ormelingsstraat 36
Beesd, Veerweg 14
Papendrecht, Overtoom 18

UNIEK IN PRIJS